

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMINIUS

2003 m. kovo 13 d.

Nr. 11 (540)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Mūsų Laisvės ir Nepriklausomybės diena

Jau tryliką kartą šventėme Kovo 11-ąją – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną. Šventiniai renginiai vyko visoje Lietuvoje. Ir ne tik tą dieną. Šiai dienai buvo skirtos parodos ir konferencijos, koncertai, varžybos, konkursai bei daugybė kitokių – ir iškilmingų, ir smagių – renginių.

Jau nuo pat pavasariško antradienio ryto pagrindinės Kauno gatvės buvo pilnos džiugiai ir pakiliai nusiteikusių miestiečių – šv. Mišiomis miesto bažnyčiose ir šventinė eiseną nuo Arkikatedros bazilikos iki Vytauto Didžiojo karo muziejaus prasidėjo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena skirti renginiai. Prieš vidurdienį Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje grojant Karinių oro pajėgų orkestrui iškilmingą Kovo 11-osios minėjimą su gėlėmis rinkosi buvę rezistentai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, politinių ir visuomeninių patriotinių organizacijų atstovai, Kauno įgulos kariai, miesto visuomenė: tiek vyresnioji karta, tiek jaunesnioji, tiek patys mažiausieji. Atvyko ir daug garbingų svečių – Kauno miesto, rajono ir apskrities vadovai, LR Seimo, miesto tarybos nariai. Susirinkusiems moksleiviams dalijo šventės simbolį – simbolinius balandžius su Trispalve. Tai – miesto savivaldybės dovana Kauno gyventojams.

Jau tampa gražia tradicija, kad valstybės šventėse aktyviai dalyvauja ir jaunimas. Lietuvos valstybės atkūrimo dienos aktyvūs rengėjai, dalyviai ir talkininkai buvo miesto studentija. Per tryliką metų spėjusi paaugti naujoji – nepriklausomoje šalyje augančių laisvų piliečių – karta

atėjo švęsti šios šventės kartu su kovojusiais už laisvę ir nepriklausomybę.

Vidurdienį karo muziejaus sodelyje Lietuvos Respublikos bei Vytauto Didžiojo vėliavas pakėlė Lietuvos šaulių sąjungos nariai – Garbės sargybos kuopos vėliavos būrio kariai. Šventės dalyvius pasveikino miesto meras G.D.Ašmys. Šiomet Kovo 11-oji buvo lyginama su kitu Lietuvai ypač reikšmingu įvykiu – po poros mėnesių, gegužę, taip pat 11-ą dieną, įvyksiančiu referendumu dėl stojimo į Europos Sąjungą.

Kalbant apie šalies ateitį visada dera prisiminti ir pagerbti tuos, kuriems turime būti dėkingi už šią dieną: žuvusiuosius už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Skambant miesto pasididžiavimui – varpams – prie Laisvės paminklo iškilmingai padėjo gėlių miesto meras G.D.Ašmys su moksleiviais, o prie Nežinomojo kario kapo – Kauno karinės įgulos vadas E.Adomynas su moksleiviais.

Šventės proga visus pasveikino Lietuvos moksleivių parlamento Kauno reg. skyriaus pirmininkas, Simono Daukanto vid. mokyklos moksleivis J.Nugaras. Jis palygino dabartinę tryliką metų laisvą Lietuvą su trylikamečiu vaiku – šeštos klasės mokiniu, kuris jau pasirinkęs, kas yra jo tikrieji draugai. O Lietuvos tikrieji draugai dabar yra NATO

Ryšciausias ir svarbiausias tautos bruožas – istorinė atmintis. Lietuvoje ne visi ją išsaugojo. Ir jei ne Jūs – buvę tremtiniai ir politiniai kaliniai, vargu ar būtų išaušusi Kovo 11-oji – mūsų pasididžiavimas ir stebuklas po pusės amžiaus sovietinės okupacijos.

Mes tikėjome, kad ši diena ateis. Sibiro ir Kazachstano lageriuose, Vorkutos ir Norilsko šachtose išsaugojom nepriklausomos Lietuvos viltį. Ir kai atėjo lemtinga diena – mūsų širdys ėmė plakti nauju ritmu. Iškentėjome, iškovojome, sulaukėme. Todėl šios šventės proga sveikiname LPKTS narius ir rėmėjus, „Tremtinio“ skaitytojus ir visus Lietuvos žmones.

Šiandien – mūsų pergalė ir mūsų šventė!

LPKTS valdyba
„Tremtinio“ redakcija

Šventės akimirks

Kazimiero Dobkevičiaus nuotr.

ir Europos Sąjunga, sakė jis. Kalniečių vid. mokyklos skaitovai skaitė eiles, o į dangų pakilo ir nuskriejo virš miesto iš jų rankų paleisti balandžiai – šios šventės simbolis. Jų skrydį džiaugsmingai palydėjo miestiečiai mojuodami simboliniais balandžiais.

Minėjimu nesibaigė renginiai, skirti Kovo 11-ajai. Visą dieną netrūko įvairiausių pramogų: miestiečius linksmo koncertai aikštėse ir salėse, pasirodymai, spektakliai, o mažiausiuosius šventės dalyvius – Lietuvos jūrų ir Kauno jūrų skautų suorganizuoti smagūs žaidimai. Miestas šurmuliavo iki vėlyvo vakaro. O vakare šventę baigė koncertas ir įspūdingas fejerverkas Vienybės aikštėje.

Irma MINSKIENĖ

Aktualijos

■ Seimo pirmininkui A.Paulauskui įteiktas pasiūlymas su 29 parlamentarų parašais, kuriuo remiantis siūloma parlamente surengti balsavimą dėl nepasitikėjimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininku R.Paviloniu. Pasirašė Tėvynės sąjungos (LK) frakcijos nariai. Opozicijos atstovai priminė R.Pavilonio kalbas, pašiepiančias Lietuvos pakvietimą į NATO, „sumaištį keliančias iniciatyvas“ švietimo srityje, „puolimą prieš Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos tarybą“ ir kt.

■ Šalies Prezidentui R.Paksui rengiantis vizito į Lenkijos Respubliką, grupė Tėvynės sąjungos (LK) narių kreipėsi į LR Prezidentą bei Lenkijos Respublikos prezidentą A.Kvasnievskį dėl lietuviškų mokyklų tolimesnio likimo. „Esame įsitikinę, kad ne lėšų trūkumas, kurį lemia netobulas įstatymas, o pozityvios politinės veiklos stoka yra šios artėjančios katastrofos priežastis“, rašoma kreipimesi.

■ Kovo 9 d. LR prezidento dekretu Kauno įgulos karininkų ramovėje Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu apdovanoti kariai savanoriai Eugenijus Leščinskas, Ričardas Korsakas ir Pranas Kučys.

■ Didžiosios Britanijos premjeras T.Bleras paragino Rusiją ir Prancūziją nevetuoti naujosios Jungtinių Tautų rezoliucijos dėl Irako bei įspėjo Europą, kad atsiskyrimas nuo Jungtinių Valstijų būtų labai pavojingas.

■ Galimai karinių pajėgų invazijai į Iraką vadovaujantis JAV armijos generolas T.Franksas kovo 10 d. išvyko į Persijos įlankos regioną.

■ Malta pasisakė už narystę Europos Sąjungoje. Šalyje gyvena tik apie 400 tūkst. gyventojų, tad rengiantis referendumui buvo būgštauta, kad ne visi jos gyventojai pasakys „taip“. Referendumui įvykus Europos Komisijos pirmininkas R.Prodis rezultatus pavadino istoriniais ir išreiškė viltį, kad teigiamai balsuos ir kitų šalių kandidačių į ES piliečiai.

■ Kovo 23 d. referendumas dėl narystės Europos Sąjungoje įvyks Slovėnijoje, balandžio 12 d. - Vengrijoje, gegužės mėn. - Lietuvoje ir Slovakijoje, birželį - Čekijoje ir Lenkijoje, rugšėį - Latvijoje ir Estijoje.

Reikia tikro tautinės savigarbos jausmo

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio savaitraščio "Atgimimas" 1990 03 07 numeryje Rūta Vanagaitė rašė: "Mes gimėm pūvančioj sistemoj ir augdami ne brendome, o puvome drauge su ja. (...) Lietuvos Atgimimas yra penkiasdešimtmečių ir šešiasdešimtmečių revoliucija. Lemtingi dešimt dvidešimt metų skiria juos nuo mūsų kartos, nuo mūsų likimo. Gimė ikisocialistinėj tikrovėj, jie gimė dar kaip žmonės, o mes – jau kaip liaudies masės. Tais pirmaisiais metais jie įgijo orumo, tiesos ir laisvės pojūtį ir šiandien atsiima tai, kas jiems sykiu jau priklausė. Mes ne bendražygiai jiems. Mums niekada niekas nepriklausė, ir pirmiausia – mes patys nepriklausėme sau." Autorės skepsis atspindėjo to meto dalies piliečių nuomonę.

Visai kitu tonu ten pat prakalbo rašytojas Romualdas Lankauskas: "Turime būti išdidūs. Mums reikia ne pako šovinistinio pasipūtimo, bet tikro ir gražaus tautinės savigarbos jausmo. (...) Tačiau mes labai kantriai laukėme penkiasdešimt metų ir tautai jau gana šito kankinamo ir užsitęsusio laukimo! Laisvės ir nepriklausomybės mums niekas nepasiūlys ir neduos, jei patys jos nepasiimsime." Sąjūdis, kalbėjęs tautos balsu, sužadino audringą postūmį atkuriamajam valstybės darbui. Okupantas turėjo galingą prievartos aparatą, divizijas ir "partiją". Sąjūdžio ginklai – žmonių valia, nenuslopintas laisvės troškimas, teisingumo siekimas remiantis tarptautine teise ir krikščioniškos moralės politika. Pasaulis nebuvo regėjęs tokio veržlaus išsilaisvinimo. Dainuojanti revoliucija žavėjo, stebino ir kėlė nepasitikėjimą pasaulio galiūgėsioms. Tuometinio Sovietų sąjungos prezidento M.Gorbačiovo žvaigždė Vakaruose dar ryškiai spindėjo. Šis spindesys ilgokai trukdė pasaulinės politikos lyderiams pamatyti Lietuvą. Jie ragino netrukdyti Gorbačioviui "daryti perestrojkos". Tuometiniai Sąjūdžio politikos grandai preciziškai laviruodami ir nuosekliai šalindami juridines kliūtis nuo kelio į Kovo 11-ąją laimėjo istorinę pergalę – trečią kartą XX amžiuje paskelbė pasauliui, kad atkuriamas Lietuvos valstybės nepriklausomybė. Antrasis kartas 1941 birželio 23 d. buvo nesėkmingas – naciai, kaip ir komunistai, net ir susigrūmę, tvirtai laikėsi grobikiško slaptojo protokolo susitarimų.

Būtent tą kovo dieną Lietuvos Respublikos Atkuriamasis Seimas (tuomet - Aukščiausioji Taryba) iškilmingai paskelbė, kad "yra atkuriamas 1940 metais svetimos jėgos panaikin-

tas Lietuvos Valstybės suverenių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė." Aktą pasirašė AT pirmininkas V.Landsbergis ir jos sekretorius L.Sabutis. Už šį aktą balsavo 124 deputatai, prieš nebalsavo niekas, susilaikė šeši. Ir pirmasis atkurto Lietuvos valstybės vadovas sušuko: "Sveikinu Aukščiausiąją Tarybą, sveikinu Lietuvą! Gerbiamieji deputatai, Lietuva jau laisva." Ir subangavo galingas "Lietuva, tėvyne mūsų..."

Įvyko tai, ko buvo siekta ilgus penkis dešimtmečius. V.Gaižauskaitė ("Atgimimas" 1990 03 21) pastebėjo, kad "Lietuva įkrito į Europą kaip svetima korta didžiųjų valstybių pokeryje, ir jau neapsimesi jos nematęs. (...) Įžūlus Europos vaikas ne laiku pareiškė savo teisę gyventi. Juk mes negalime būti kompensacija Rytų imperijai už prarastą iki pat Berlyno sienos "gyvybinę erdvę". Susitaikyti su tuo ir pasilikti už spygliuotos socialistinio lagerio vielos – vadinasi, prarasti paskutinį šansą ne tik atgauti valstybę, bet ir neišnykti kaip tautai. Laukti, kol šio lagerio tvarka taps žmoniškesnė, taip pat rizikinga. (...) Bėgdami į laisvę aplenkėme patys save."

Tame istoriniame posėdyje dalyvavo įžymus rusų disidentas mokslininkas Sergejus Kovaliovas. Jis kalbėjo: "Stebuklas vyksta. Tą stebuklą jūs darote savo rankomis ir aš džiaugiuosi, kad galiu jus pasveikinti. Tačiau nebūkime dideli optimistai. (...) Mano tėvynėje Rusijoje daugelis priims jį priešiška. Daugelis kalbės labai skirtingai, bet pagrindinis motyvas bus toks: mes juos išlaisvinome nuo fašistų, mes atstatėme jų ūkį po karo, bet niekas iš jų nepasakys, kad trečdalis piliečių ištrėmė į Sibirą." Rusijos demokrato balse slypėjo gresiančių Lietuvai sunkumų nuojauta. Nei ekonominė blokada, nei kruvinasis 1991 metų sausis ar rugpjūčio pučas Lietuvos neparkludė, bet tik patvirtino Sąjūdžio iškristalizuotą tikslą – siekti nacionalinio saugumo garanto Vakarų kolektyvinio saugumo sistemose.

Nepriklausomybė – tai amžinas budėjimas. Tačiau budėjimas drauge su šalimis, puoselėjančiomis tas pačias moralines vertybes, teikia nepalyginamai daugiau galimybių sparčiau kelti krašto gerovę, spręsti socialinius ir tautinės kultūros reikalus. Atgimimas trunka gerokai ilgiau negu nepriklausomybės gimtis. Rubikonas peržengtas seniai. Tepadedė Dievas mums nesuklupti.

Edmundas SIMANAITIS

Pratęskite "Tremtinio" prenumeratą

Primename: paštas prenumeratą priima tik iki 15 d. Prenumeratos kaina su pašto paslaugomis:

1 mėn. - 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

TS (LK) pirmininko, buvusio aukščiausio Lietuvos pareigūno Vytauto LANDSBERGIO

Pareiškimas

Dėl sutrikimo Rusijos Dūmoje ir viltingų Kovo 11-osios metinių Lietuvoje

Rusijos Valstybės Dūmoje ką tik skambėjęs rėkavimai ir priimtas grasinantis pareiškimas yra svari parama Lietuvai, siekiančiai laimėti referendumą dėl narystės Europos Sąjungoje. Visi abejojantys: o gal sužlugdyti gegužės referendumą ir vėl pabrukti Lietuvą po imperine Rusija, dabar geriau suvoks, kur esame ir ką pasirinksime.

Tokiomis aplinkybėmis prisimindami ir minėdami Kovo 11-osios metines ypač aiškiai matome, ką

jau pasirinkome tada, nuo pat Baltijos kelio. Esame Europos erdvėje, esame nebe vieni. Kai pabaigsime narystės Europos Sąjungoje procedūras, jokie paklaikę deputatai iš Eurazijos nebegrasins mums atplėšti Klaipėdą ir tankais per suverenią Lietuvos žemę veržtis į Karaliaučius.

Sveikinu nepriklausomus žmones ir linkiu jiems apsaugoti Kovo 11-osios Lietuvą.

Vilnius 2003 03 10

Tvirta ranka ar kinkadrebystė?

Su gražiomis kalbomis, paradų blizgesiu, lėktuvų triukšmu vyko naujojo Lietuvos Prezidento inauguracijos iškilmės. Šventės praeina, pažadai užsimiršta, tad visada verta prisiminti senas tiesas, netapusias kūnu. Esame įpratę, kad aktualias ir net skaudžias problemas prisimename iškilus naujoms, su senosiomis susijusioms, ar sukakčių proga. Viena tokių problemų - Karaliaučius. Ją sprendžiant naujasis Prezidentas turi progą parodyti tvirtos rankos politiką ir siekti atkurti istorinį teisingumą.

Jau trylika metų Lietuva, atkūrusi valstybingumą, nerado jėgų ir ryžto kreiptis į pasaulio tautas, kad šis skaudulys būtų pašalintas. Neseniai iškilęs tranzito klausimas rodo, kad Karaliaučiaus kraštas, būdamas grobuoniškos Rusijos siekių forpostu, ir toliau bus nuolatinių konfliktų šaltiniu, kol nebus visiškai nustatytas jo statusas. Įvairiuose leidiniuose ir dokumentuose ne kartą skelbta, kad 1945 08 02 Potsdamo susitarimu Karaliaučiaus kraštas 50 metų laikotarpiui atiduodamas administruoti Sovietų sąjungai. Tuo susitarimu nėra leista deportuoti vietos gyventojus, panaikinti vietovardžius. Šie veiksmai – genocidas. Etninis naikinimas yra karinis nusikaltimas, kuriam nėra senaties termino. Neišspręstas šio krašto likimas turėtų jaudinti JAV bei Didžiosios Britanijos vadovų sąžinę, tik reikia jiems priminti, kad 50 metų jau praėjo ir pradėtus darbus dera užbaigti, kad ir kokie nemalonūs jie būtų. Iki šiol Lietuvos Seimas rinkosi stručio poziciją. Gana taikliai Seimo narys A.Kubilius rašė, kad "Kaliningradas - lietuviškos kinkadrebystės pasekmės" (Veidas, 2002 10 03).

Seimo nariams verta pagilinti istorijos žinias ir prisiminti, kad Rytų ir Pietų Lietuvos sienos, einančios etnografinėmis Lietuvos žemėmis, yra nužymėtos Taikos sutartimi su sovietų Rusija 1920 m. liepos 12 d. Tai

ypač reikėtų priminti Rusijos Dūmai, nenorinčiai ratifikuoti sienos sutarties su Lietuva ir vis dainuojančiai apie "iskonno ruskije ziemli". Nesuprantamas mūsų Seimo skubėjimas ratifikuoti Lietuvos ir Rusijos Federacijos valstybės sienos sutartį, kol Karaliaučiaus klausimas neišspręstas tarptautinėje plotmėje.

Kinkadrebystės pasekmės, kad Seimas įvedė žydų genocido minėjimo dieną, o nedrįsta įvesti Mažosios Lietuvos genocido minėjimo - spalio 16-osios - dienos, nors Mažosios Lietuvos reikalų taryba ne kartą ir ne du kreipėsi šiuo reikalu. Ta pati priežastis, dėl ko nevykdomas 1992 m. birželio 14 d. referendumo nutarimas dėl okupantų padarytos žalos atlyginimo, už kuį balsavo 58,95 proc. Lietuvos piliečių. Rusija, Sovietų sąjungos teisių ir pareigų perėmėja, privalo atlyginti nors materialinę žalą. Kai kas bando teisinti Rusiją – esą ji irgi patiria ekonominę krizę. Stalinas sugebėjo iš antihitlerinės koalicijos partnerių išreikalauti Rytprūsius kaip žalos atlyginimą, tai gal ir mes kreipkimės į Jungtines Tautas ir pareikalaukime Krasnojarsko krašto, nors jo dalies, kaip atlyginimo už okupacijos metu padarytą žalą. Štai tada ir tranzito klausimą galima būtų spręsti paritetiniais pagrindais. Be to, į tą kraštą mes turime daugiau teisių nei Rusija į Karaliaučius, nes Krasnojarskas – tai jau tikrai "iskonno litovskije zemli" nuo 1831-ųjų. Ir daiktinių įrodymų pakankamai: nesuskaičiuojami lietuviški rūpintojėliai Sibiro kapinėse.

Karaliaučiaus krašto - Mažosios Lietuvos likimu turi susirūpinti ne tik istorikai ir politikai, bet ir visi neabejingi savo tautos ir valstybės ateičiai ir saugumui Lietuvos piliečiai. Ypač tie, kuriuos tauta rinkimuose įpareigojo ginti jų interesus. Kokią poziciją pasirinks naujasis Prezidentas - matysime.

Algirdas BLAŽYS

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

Pavasario sesijoje - 250 teisės aktų

Praėjusį pirmadienį Seime prasidėjo VI pavasario sesija, kuri pagal Konstituciją trunka nuo kovo 10 d. iki birželio 30-osios. Šioje sesijoje numatoma svarstyti apie 250 teisės aktų. Vien tik Vyriausybės Seimui teikia 214 įstatymų ir Seimo nutarimų projektų. 30 iš jų yra eurointegraciniai, kurie turėtų būti svarstomi prioritetine tvarka.

Jeigu Lietuvos piliečiai gegužę pritaris Lietuvos stojimui į Europos Sąjungą, Seimui teks spręsti klausimą ir dėl balandžio 16 d. keitinamos pasirašyti stojimo sutarties ratifikavimo.

Pažymėjęs, jog Lietuva vis dar gyvena "aktyvioje teisėkūros stadijoje", Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas reišė viltį, jog pavyks pristabdyti "įstatymų priėmimo konvejerį", sąlygojantį ir klaidas, atsišpindinčias Konstitucinio Teismo sprendimuose.

"Tikiuosi jau šioje Seimo sesijoje pristabdyti įstatymų priėmimo konvejerį, juo labiau kad Lietuva sėkmingai užbaigė derybas dėl narystės Europos Sąjungoje ir jau priėmė didžiąją dalį integracijai būtinų teisės aktų", - sakė A. Paulauskas, pradėdamas pirmąjį eilinės pavasario sesijos posėdį. Seimo pirmininkas pažymėjo, jog atėjo laikas apriboti Seimo narių skaičių, galinčių teikti įstatymų projektus bei įtvirtinti principą bent pusę metų nekeisti fundamentalių įstatymų.

"Įstatymų leidybos procesas turi būti solidus ir tai nieko bendra neturi su nuolatiniu, greitai įstatymų taisymu", - pažymėjo A. Paulauskas, priminęs, jog Seimui neseniai teko taisyti tik šių metų pradžioje pradėjusį galioti naujos redakcijos Referendumo įstatymą.

Kaip ir prieš kiekvieną sesiją Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Česlovas Juršėnas pateikė įdomios statistikos apie Seimo darbą. Jis paskelbė, kad dabartinės kadencijos Seimas dirba intensyviausiai iš visų Seimų. Dabartinis 2000 metų spalį išrinktas Seimas pagal priimtų teisės aktų skaičių pralenkė 1990-1992 metais dirbusią Aukščiausiąją Tarybą - Atkuriamąjį Seimą bei 1992-1996 metų Seimą. "Mes jau beveik tiek pat priėmėme įstatymų per nepilnus 30 mėnesių, kiek priėmė 1992-1996 metų Seimas per ketverius metus", - sakė Seime Č. Juršėnas. "Tą upę užtvėnsime tik tada, kai bus priimti svarbiausi Lietuvai įstatymai", - pažymėjo jis.

Iš viso, pasak jo, Seimas nuo nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais priėmė 6197 teisės aktus, iš jų - 3812 įstatymų.

"Taip" Europos Sąjungai

Kovo 11-ąją - Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną - iškilmingo posėdžio metu Seimo pirmi-

ninkas A. Paulauskas pareiškė tikis, kad gegužės mėnesį rengiamame referendume Lietuvos žmonės pasakys "taip" ES, "taip" - saugiai ir klesstinčiai Lietuvai, "taip" - laisvam Lietuvos žmogui.

Kreipdamasis į Lietuvos žmones, A. Paulauskas sakė, kad "be jūsų pilietinės ir politinės valios mes neturėtume Kovo 11-osios". "Būsimosios mūsų kartos bus dėkingos mūsų kartai už Kovo 11-ąją. Bus dar viena 11-oji. Gegužės 11-oji, kai ateisime prie referendumo urnų pasakyti ko mes norime, kur mes esame - Europoje ar šalia jos", - kalbėjo A. Paulauskas. Jis pažymėjo, kad referendumas parodys, kur mes esame - Europoje ar šalia jos. "O gal liksim toje Europoje, kurioje buvome tuos 50 jau labai neeuropietišku metų, kai manėme, kad irgi gyvename Europoje", - teigė A. Paulauskas.

V. Uspaskichas siekia pavilionių Seimo

Pirmadienį opozicinės Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcijos iniciatyva Seimo pirmininkui Artūriui Paulauskui įteiktas siūlymas, kad parlamente būtų surengtas balsavimas dėl pasitikėjimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininku Rolandu Pavilioniu. Šį siūlymą savo parašais parėmė 29 parlamentarai.

Konservatorių teigimu, R. Pavilionio veiklą nuolat lydi skandalai, todėl jis turėtų būti atleistas iš komiteto pirmininko pareigų. Opozicijos atstovų siūlyme atleisti R. Pavilionį priminama jo kalbos, pašiepiančios Lietuvos pakvietimą į NATO, JAV prezidentą Džordžą Bušą, priekaištaujama dėl "sumaištį keliančių iniciatyvų" švietimo srityje, "puolimo prieš nacionalinio radijo ir televizijos tarybą", konflikto su kelių policija.

Po šia iniciatyva nepasirašė valdančiosios daugumos atstovai. Nors jie pripažįsta, kad Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto vadovo pareigybė yra valdančiosios daugumos, kurią sudaro dvi partijos, atsakomybėje. Kadangi tiek socialdemokratai, tiek socialliberalai palaiko ir vysto eurointegracinę valstybės politiką, tai šio posto vadovas taip pat turėtų paklusti šių partijų veiklos prioritetams.

R. Pavilionis yra valdančiosios Naujosios sąjungos (socialliberalų) frakcijos ir valdančiosios daugumos narys. Nors partijai nepriklauso. Todėl ir nesijaučia atsakingas už partines nuostatas.

R. Pavilionio pavyzdys yra labai aiškus tikėtinas Lietuvos Seimo ateities liudijimas. Jeigu Viktorui Uspaskichui pavyktų suklaidinti žmones ir surinkti reikiamus parašus referendumui dėl Seimo rinkimų sistemos pakeitimo, parlamentarų skaičiaus sumažinimo bei jų atšaukimo mechanizmo, tai tokių pavilionių Seime būtų 131.

Iš Seimo, dar ne Seimelio

Maždaug prieš metus Seimo narys V. Uspaskichas pareiškė, kad Lietuvą galima valdyti referendumais, reikia tik sukurti parašų rinkimo mechanizmą. Dabar mechanizmas jau sukurtas. Turtingiausias žmogus visame Seime, beveik teisingai vadinamas Kėdainių valdovu, jau turi pusantro tūkstančio samdinių parašams rinkti ir tikisi pakeisti dabartinę dar demokratinę valdžios sistemą. Jis tikisi pasinaudoti žmonių nepasitenkinimu ir laimėti referendumą, po kurio nė vienas Seimo narys, neįtikęs Kėdainių ponui, nebus ramus, ar tie samdiniai jau nebus paleisti rinkti parašų jam atšaukti. Kitaip sakant, klausysi - būsi mano Seime, o jei neklausysi - nebūsi. Čia yra V. Uspaskicho siekio grėsmė ir esmė, o ne 10 Seimo narių skaičiaus sumažinimas, jų algų "sutaupymas". Išlaidų valstybei dėl nesibaigiančios sumaišties, nuolat rengiant išrinktųjų atšaukinėjimus ir naujus rinkimus, būtų tūkstantį kartų daugiau. Pelno, jei valstybės įstatymų leidimas su visa ir šiaip silpna teisėtvara atsidurtų vieno piniguočiaus rankose, neturėtume kitokio, negu iš jo didžiųjų pelnų malonės. Be to, valdomas Seimas būtų ir bet kurios užsienio politikos keitimo įrankis. Neatsitiktinai TV humoristinis veikėjas Zbignevas tokios valdomos demokratijos šauklus pavadino demokratais.

"Į Kėdainių puikų dvarą/ nuo Mit-

riūnų ir Lenčių/ suvažiavę duoda garo/ daug bajorų, daug svečių", - gana smagi Lietuvos ateities Seimelio perspektyva. Už ją dabar renkami parašai, kad valdžioje vėl būtų viena partija, epochos protas, garbė ir sąžinė - būtent pinigų partija.

Antradienį, svarstant Referendumo įstatymo pataisas, diskutuotas ir V. Andriukaičio pasiūlymas nustatyti, kad "Įmonių, įstaigų, organizacijų patalpose rinkti piliečių parašus draudžiama". Gaila, Seimo liberalai pasipriešino šiam siūlymui ir apgynė darbdavių laisvę politiškai spausti savo darbininkus, pavyzdžiui, - pasirašyk, arba nedirbsi. V. Uspaskichas jau išsiuntinėjo darbdaviams raginančius raštus, o jis irgi gali pagąsdinti. Atlyginti pinigais už parašus įstatymas draudžia, bet gąsdinti, kad negausi pinigų, - nedraudžia.

Tame posėdyje, jau priėmus įstatymą, pasiūliau pirmininkui Č. Juršėnui įrašyti į protokolą vieną sakinį: "Piliečiai, dėl kurių nors priežasčių referendume dėl Europos Sąjungos nepareiškę nei teigiamos, nei neigiamos nuomonės, nėra pareiškę savo nuomonės". Č. Juršėnas garsiai perskaitė, sumąstė, kad tai pernelyg sudėtinga ir atidėjo popietei. Po pietų pirmininkavęs A. Skardžius vėl atidėjo: "Seimas svarstys ketvirtadienį". Atidėjo - tai tarsi pažadėjo. Bet pažadėjo ir netesėjo, toks dalykas dažnai pasitaiko.

Prancūzijos prezidentas nerimsta

Prancūzijos prezidentui Ž. Širakui pareiškus, jog Prancūzija vetuos JAV ir Didžiosios Britanijos pateiktą rezoliuciją dėl Irako nuginklavimo iki kovo 17 d., JT Saugumo Tarybos posėdis buvo atidėtas kelioms dienoms. Beje, ir Rusijos užsienio reikalų ministras Igoris Ivanovas pareiškė, kad ir Rusija balsuos prieš rezoliuciją. Pranešama, kad JAV bandydama išgelbėti padėtį sušvelnino savo rezoliucijos projektą ir jau nereikalauja nuginkluoti Iraką iki kovo 17 d. Vašingtonas esą sutinka duoti Irako diktatoriui S. Huseinui dar kelias dienas nusiginkluoti. Tačiau politikos apžvalgininkai beveik neabejoja, kad Prancūzija tapo pagrindine JAV priešininke. Ir ne tik dėl galimo Irako puolimo. Tokia Parvyžiaus pozicija labai patenkinta Maskva, nuo seno įpratusi gaudyti žuvį drumstame vandenyje. Šį kartą Rusijai pavyko pasiekti tai, ko nesugebėjo padaryti Sovietų sąjunga netgi būdama savo galybės viršūnyje - suskaldyti Vakarų pasaulį. Bet atrodo, kad JAV nepaisant Prancūzijos, Rusijos ir Vokietijos nepritarimo, vis dėlto puls Iraką. Nes trauktis nebėra kur. Persijos įlankos regione jau dislokuota 300 tūkst. karių, daugybė karo technikos. Ir tas puolimas turėtų prasidėti greitai, nes prasidėjus karštai vasarai Irake, labai pasunkėtų nepratusių prie tokių karščių karių veikla.

Beje, šiomis dienomis gerai informuotas Londono laikraštis "The Sunday Telegraph" paskelbė, kad JAV ir Didžioji Britanija, JAV prezidentui

Džordžui Bušui davus įsakymą, ketina užimti Irako sostinę Bagdadą per 72 valandas. Britų laikraštis teigia, jog tam bus panaudotos didelės oro desantininkų pajėgos. Pirmiausia bus užimtas tarptautinis Bagdado oro uostas. Tokio britų laikraščio pranešimo nepaneigė oficialūs Vašingtono ir Londono pareigūnai. Todėl apžvalgininkai daro išvadą, jog toks planas iš tiesų egzistuoja. JAV prezidentas Dž. Bušas kreipdamasis į tautiečius pareiškė, kad JAV daro viską, siekdamas išvengti karo, tačiau aiškiai leido suprasti, jog nepaisant JT Saugumo Tarybos nepritarimo, Irako diktatorius Huseinas bus nuginkluotas jėga. Aukšti JAV pareigūnai pareiškė, jog Irako diktatorius vedžioja už nosies JTO ginklų inspektorius, konkrečiai vyriausiąjį ginklų inspektorių Hansą Bliksą, kuris pranešė JT Saugumo Tarybai, jog Bagdadas esą tęsia raketų "Al-Samound" naikinimo darbus. Tuo tarpu JAV prezidentas pažymėjo, kad Huseinas tik sudaro vaizdą, jog bendradarbiauja su JT ginkluotės inspektoriais. JAV žvalgyba turi patikimų duomenų, kad sunaikinęs kelias raketas "Al-Samound" Irako diktatorius įsakė tęsti tų raketų gamybą slaptose vietose. Taip pat niekas nežino, kur dingo kai kurie cheminiai ir bakteriologiniai ginklai. Tarp jų - 10 tūkstančių litrų juodligės sukėlėjų. Dar praeitą mėnesį JAV valstybės sekretorius K. Paelas kalbėjo, kad Irakas pasistatė ar įsigijo mobiliųjų biologinių ir cheminių ginklų gamyklų bei laboratorijų ant ratų ar bėgių.

Jonas BALNIKAS

Elvyra ŽEIŽIENĖ

Kovo 16-oji – Knygnešių diena

Knygnešio ainis rašo knygas ir dainas

Lietuviškos spaudos draudimo laikotarpiu Suvalkijos žemėje buvo išminti knygnešių takai. Kaunietis Albinas SLAVICKAS, knygnešio Stasio Slavicko provaikaitis, „Sūduvos“ kraštiečių klubo pirmininkas, gaivindamas istorinę atmintį, kurdamas poeziją, dainas neleidžia knygnešių, švietėjų siekiams ir darbams apaugti užmaršties žole. Buvęs žemės ūkio srities specialistas šiandien yra išleidęs jau dvylika savo kūrybos knygų. Jų skaičius sutampa su atkurtos Lietuvos Nepriklausomybės metais.

Albinas Slavickas po susitikimo su skaitytojais

Ir tai – ne riba. Albiną Slavicką radau namuose, darbo kambaryje, susikaupusį kūrybiniam darbui ties naujų dainų rinkiniu. Jo sukurtos dainos jau plačiai pasklidusios po Lietuvą, jas dainuoja ir mūsų tremtinių chorai. Autorius bendradarbiaudamas su žymiais šalies kompozitoriais Vitoliu Baumilu, Benjaminu Gorbulskiu, Algimantu Bražinsku, Algimantu Raudonikiu ir kitais yra išleidęs ir savo dainų kasetę „Einu per žemę“.

Patriotinė Albino Slavicko kūryba 1998 m. laureatų konkurse buvo įvertinta geriausiai. Kūrybinis jo kraitis išties didelis. Tai – poezijos knygos „Einu per žemę“ (1990), „Palikę kančią“ (1992), „Ženkla tyloje“ (1994), „Klevui žydėjimo viltį“ (1997). Už pastarąją Albinui Slavickui Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjunga suteikė Garbės narės gydytojos Nijolės Bataitytės-Glažės literatūros fondo JAV rašytojo Stasio Bataičio vardo premiją. Šios knygos redaktorius Vytautas Venclovas pristatydamas knygą ir jos autorių sako, jog tai žmogaus, nužingsniavusio ne vieną mylią Lietuvos žemę, pažįstančio duonos skonį ir žemdirbio darbą, galimybė laisvai prabilti. Laisvai prabilti apie tai, ką ilgus metus skaudėjo ir kas kaupėsi širdyje. Apie mūsų tikėjimą ir partizanų kovas, apie tremtinių ir pasilikusių čia, Lietuvoje,

žmonių kančią matant niokojamą žemę, kryžius ir mūsų pasididžiavimą garbinga Lietuvos istorija. Prozos kūriniuose „Viešpatie, sugražink Tėvynę“ (1998) ir „Viltim kylančios žolės“ daug skaudžių partizanų ir tremtinių istorijų.

Albino Slavicko prosenelis Stasys Slavickas, kilęs iš Liudvinavo, 1897 metais drauge su kitais žymiais knygnešiais – Juozu Akelaičiu, dr. P. Matulaičiu, dr. Bagdonu, J. Luokibiu, J. Kačerginu ir J. Česna – caro valdžios buvo areštuotas ir įgrūstas į garsųjį Peterburgo „Bolšyje kresty“ kalėjimą, po to ištremtas į Žitomirą. Grįžęs į gimtinę knygnešys vėl už švietėjišką veiklą pateko okupantų nemalonen, todėl vengdamas antrojo suėmimo paspruko į Ameriką. Vėliau sugrįžęs į gimtinę Kauniskiuose (Marijampolės aps.) ir įsigijęs 60 ha žemės ūkininkavo. Albinas kruopščiai renka istorinę medžiagą apie savo prosenelį knygnešį bei ketina apie tai parašyti naują knygą. Jis yra pastatęs pa-

minklą – kryžių gimtajam kaimui atminti. Šiandien šiame kaime niekas negyvena. Vadovaudamas „Sūduvos“ kraštiečių bendrijai drauge su bendraminčiais Albinas Slavickas rūpinasi kultūrinio, istorinio paveldo išsaugojimu. Rengiami naujų knygų pristatymai, koncertai, susitikimai.

Albinas labai mėgsta keliauti po atokiausius bažnytkaimius, kur mielai perkamos jo knygos, bendraujama, dalijamasi nuoskaudomis ir lūkesčiais dėl šiandieninio Lietuvos gyvenimo. Albinas Slavickas sako, jog ir pats daug skaito, jo namų biblioteka pilna pačių geriausių pasaulio literatūros klasikų toms. Jam arčiausiai širdies yra poeto ir rašytojo Roberto Keturakio kūryba. Pasak Albino, šis kūrėjas yra jo mokytojas ir recenzentas. Šis poetas žavi gebėjimu žodžiui suteikti gyvastį, spindėjimą ir skambesį, prasmę ir paprastumą. Todėl Robertas Keturakis mėgiamas svečias sūduviečių renginiuose, ypač susitikimuose su jaunimu mokyklose, kaimo kultūros židiniuose.

Jie – mūsų šių dienų knygnešiai, minantys takus masinės vartotojiškos kultūros apimtuose miestuose ir kaimuose. Neleidžiantys pamiršti, jog grįždami į Europą turime neįkainojamą savo tautinę savimone, kūrybą ir kultūrą.

Nuotrauka iš asmeninio A. Slavicko archyvo

Troškimas gyventi nepriklausomoje valstybėje

Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Pietų Lietuvos partizanų srities vadas, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) Gynybos pajėgų vadas, gimė 1918 m. kovo 6 d. JAV. 1921 m. Ramanauskų šeima grįžo į Lietuvą. A. Ramanauskas 1936 m. baigė Lazdijų „Žiburio“ gimnaziją, vėliau – Klaipėdos pedagoginį institutą ir Kauno karo mokyklą. 1940–1945 m. dėstė Alytaus mokytojų seminarijoje. Prasiėdęs antrajai sovietų okupacijai, 1945 m. balandžio mėn. tapo partizanu. Tokį apsisprendimą lėmė daugelis veiksnių – kiekvieną dieną matomos tautiečių kančios, jau veikiančių partizanų platinami atsišaukimai, pagaliau tėvų įskiepyta Tėvynės meilė ir troškimas gyventi nepriklausomoje valstybėje.

A. Ramanauskas iš pradžių vadovavo Nemunaičio apylinkės partizanų būriui. 1945 m. vasarą tapo Dzūkų grupės Merkinės bataliono vadu, 1946 m. – Merkių rinktinės vadu. 1947 m. rudenį perėmė vadovavimą Dainavos apygardai, o 1948 m. buvo išrinktas Pietų Lietuvos partizanų srities vadu. 1949 m. vasario mėn. Prisiėlimo apygardos teritorijoje tarp Radviliškio ir Baisogalos A. Ramanauskas-Vanagas dalyvavo visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavime, kuriame vasario 16 d. buvo priimta Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos Deklaracija. Suvažiavime jis paskirtas LLKS tarybos prezidento pirmininko Jono Žemaičio pavaduotoju, o 1950 m. pradžioje – Sąjūdžio Gynybos pajėgų vadu, jam suteiktas partizanų pulkininko laipsnis.

Nuo 1952 m. pabaigos, nutrūkus ryšiams su vyriausiąja vadovybe, A. Ramanauskas su šeima slapstėsi. Tuo metu parašė atsiminimų knygą „Daugel krito sūnų...“.

A. Ramanausko-Vanago paieškai ir likvidavimui KGB skyrė ypač daug dėmesio. Iš kvalifikučiausių KGB darbuotojų buvo sudaryta nuolatinė operatyvinė grupė. Vien 1956 m. užverbuota 30 agentų, vėl užmegztas ryšys su 20 agentų, prieš tai išbrauktų iš agentūrinių sąrašų. A. Ramanausko paieškoms vadovavo Rinių budelis, KGB 4-osios valdybos viršininkas Petras Raslanas ir tos pačios valdybos 2-ojo skyriaus viršininkas Nachmanas Dušanskis. 1956 m. spalio 12 d. A. Ramanauskas ir jo žmona Birutė Mažeikaitė buvo išduoti ir suimti Kaune ir išvežti į LSSR KGB kameras. Nuo pat pirmųjų tardymo valandų partizanų vadas buvo žiauriai kankinamas. Po kelių kankinimo valandų itin sunkios būklės A. Ramanauskas buvo nugabentas į kalėjimo ligoninę – saugumiečiai bijojo, kad tardomas neišgyvens. Kalėjimo gydytojų pateiktame akte rašoma: „Į

klausimus neatsakinėja, be sąmonės, periodiškai veido, viso kūno galūnių raumenų traukuliai. Pulsas vos juntamas, minkštas, kraujospūdis 60/40. Ligonis visas kruvinas...“

Tokių barbariškų kankinimų, apie kuriuos liudija Lietuvos ypatingajame archyve saugomi dokumentai, nėra buvę nuo Europoje siautėjusios inkvizicijos laikų. A. Ramanauskas buvo kankinamas fiziškai ir morališkai beveik metus. 1957 m. rugsėjo 24–25 d. Vilniuje posėdžiavęs LSSR Aukščiausiasis Teismas jam skyrė mirties bausmę. Nuosprendis įvykdytas tų pačių metų lapkričio 29 d. Vilniuje. Palaidojimo vieta nežinoma.

A. Ramanauskas-Vanagas su kovos draugais

A. Ramanausko žmona B. Mažeikaitė nuteista 8 m. laisvės atėmimo.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę A. Ramanausko-Vanago nuopelnai buvo deramai įvertinti. 1997 m. gruodžio 22 d. jam suteiktas Kario savanorio statusas, 1998 m. sausio 26 d. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu – dimisijos brigados generolo laipsnis. Taip pat buvo įteisinti dar 1949 m. ir 1950 m. Lietuvos partizanų aukščiausiosios vadovybės apdovanojimai Vanagai – 2-ojo ir 1-ojo laipsnio Laisvės Kovos Kryžiai su kardais: 1998 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu A. Ramanauskui-Vanagai suteiktas 2-ojo laipsnio Vyčio Kryžiaus ordinas, o 1999 m. vasario 2 d. dekretu – 1-ojo laipsnio Vyčio Kryžiaus ordinas.

„Ateities istoriką, kuris atskleis dabartinio mūsų tautos gyvenimo puslapius, labiausiai stebins du dalykai. Pirmiausiai jis turės stebėtis neregėtu dabartinės vergijos baisumu, pavyzdžio neturinčiu žiaurumu ir ta taip nepaprastai išbulintą komunistinės vergijos sistema, kuri, rodos, turėtų užslopinti paskutinįjį laisvojo žmogaus alsavimą, paversti visišku vergu ne tik fiziniu, bet ir dvasiniu atžvilgiu. Tačiau dar labiau ateities istoriką stebins tai, kad tauta po šios vergijos jungu nesuklupo, bet sugebėjo vesti tokią nepaprastai sunkią ir didžią kovą.“ (Iš partizanų laikraščio „Prie rymančio Rūpintojėlio“, 1952 m.).

LGGRTC Memorialinis departamentas

Moksleiviai moka mūsų tautos istoriją

Aštuntą kartą susirinko moksleiviai į konkursą "Lietuvos laisvės kovų, kariuomenės bei netekčių istorija"

Prieš 8 m. LPKTS Varėnos skyrius su istoriku A.Kašėta, remiami Kanados Hamiltono miesto lietuvių, pradėjo rengti Varėnos r. vidurinių mokyklų vyriausiųjų klasių moksleivių "Kovų ir kančių istorijos" konkursą. Po ketverių metų istoriko Seimo nario A.Kašėtos ir LGGRTC gen. dir. D.Kuodytės pastangomis konkursas tapo respublikinis. Jau treči metai, sujungus su Lietuvos kariuomenės konkursu, jis pervardintas "Lietuvos laisvės kovų, kariuomenės bei netekčių istorija".

Vasario 7 d. rajono vid. mokyklų moksleiviai neišsigandę pūgos važiuavo į "Ažuolo" vid. mokyklą. Čia jų laukė autoritetinga vertinimo komisija – LPKTS Varėnos sk. tarybos nariai, teritorinės krašto tarnybos savanorių karininkai ir istorijos bei lietuvių kalbos mokytojai.

Moksleiviai išsamiai atsakinėjo į klausimus apie pokario partizanų kovas ir Lietuvos kariuomenės veiklą nuo pat Lietuvos valstybės įkūrimo pradžios. Nepralenkiamas buvo "Ryto" vid. mokyklos dešimtokas Rytis Zemaitis (mokyt. G.Samulevičius ir V.Dvareckas). Jis atstovavo rajonui respublikiniame ture, kuris vyko kovo 7-8 dienomis Kauno įgulos karininkų ramovėje. Antroji ir trečioji vietos teko "Ažuolo" vid. mokyklos vienuoliktokams: Simonai Lukoševičiū-

tei (mokyt. D.Tamulevičienė) ir Sauliui Žekui (mokyt. R.Jasevičienė).

Publicistinius rašinius pateikė 9 moksleiviai. Komisija geriausiu pripažino "Ažuolo" vid. mokyklos abiturientės Jurgitos Makselytės (mokyt. J.J.Kavaliauskienė) rašinį "Paminklai išėjusiems kovoti", kuris išsiųstas į respublikinį turą. Antroji vieta teko

Agitai Milevičiūtei, Matuizų vid. mokyklos vienuoliktokai (mokyt. G.Augustinavičius), už rašinį "Vaikeli, man visur buvo gerai". Buvusio politinio kalinio, ilgamečio LPKTS Varėnos sk. tarybos nario Edvardo Lugalio prizą įvertintas Žydrūnės Kibirskytės rašinys "Mes, tremtinių vaikaičiai" (mokyt. T.Čenienė).

Konkursą visada remia Kanados Hamiltono miesto lietuvių senjorų klubas, o šiais metais parėmė ir L.Stungevičienė, K.Mileris, L.Paškus, Bilevičienė ir mūsų kraštiečiai B.Saulėnas, gyvenantis Toronte.

Konkurse kasmet pagerbiamas Kanadoje gyvenusio mokytojo Aleksandro Mikalausko atminimas. Jo vardo premija šiemet paskirta Mantui Kratuliui, Nedzingės pagr. mokyklos devintokui (mokyt. D.Mickevičienė), už rašinį "Mokytojas Mykolas Rapkauskas ir jo šeima" ir Ugnei Kraulaidytei, "Ažuolo" vid. mokyklos devintokai (mokyt. D.Trembo), už rašinį "Žmogaus likimas Lietuvos istorijos sukuriuose".

LPKTS Varėnos sk. taryba nuoširdžiai dėkoja LPKTS valdybos pirm. A.Lukšai už vertingas knygas, kurios buvo išdalytos konkurso dalyviams.

Konkursui baigiantis dainavo Varėnos buvusių politinių kalinių ir tremtinių ansamblis "Viltis" (vad. G.Kuodienė).

LPKTS Varėnos sk.
tarybos narys
Vytautas KAZIULIONIS
R.Lebedzevičiaus nuotr.

Konkurso dalyviai, vertinimo komisija ir svečiai

Naujos knygos

Apie antibažnytinę sovietų valdžios politiką

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras išleido Arūno Streikaus knygą "Sovietų valdžios antibažnytinė politika Lietuvoje (1944-1990)".

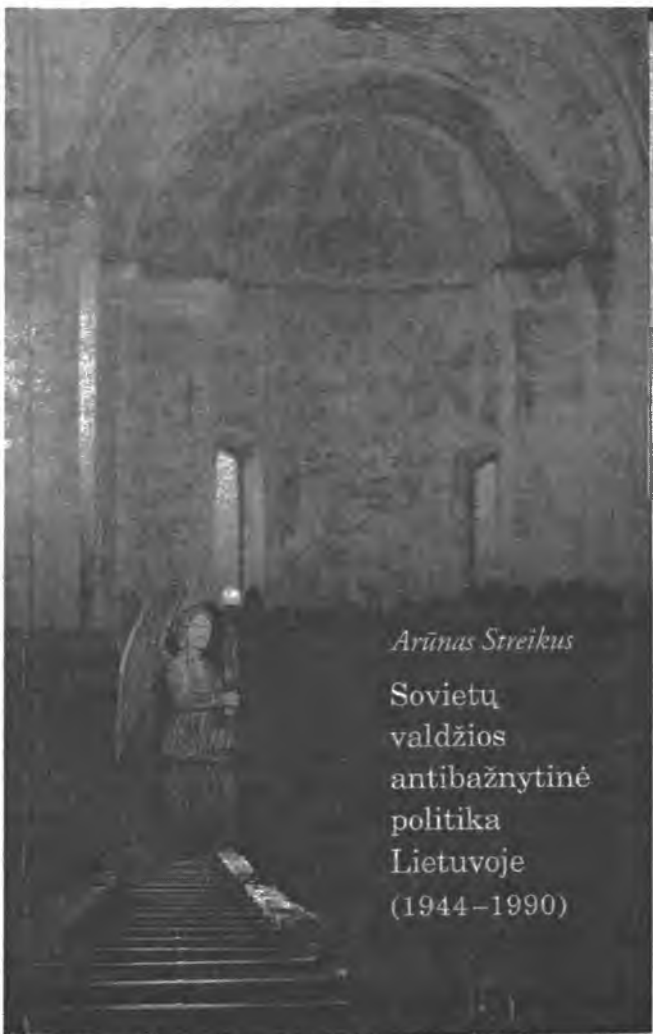
"Bažnyčia labiausiai buvo nustumta į visuo meninio gyvenimo pakraštį. Tai 50 metų vykdyta visuomenės ateizacija, Bažnyčios veiklos ribojimas, kišimasis į jos vidaus gyvenimą. Noras išsiaiškinti istorinės patirties įtaką dabartinei Bažnyčios būklei buvo didžiausia paskata pradėti sovietų valdžios antibažnytinės politikos tyrimus", rašoma knygos pratar-mėje.

Knygoje pateikti vientisi prieš Katalikų Bažnyčią taikytų veiklos būdų aprašymai: aptariama Katalikų Bažnyčios padėtis tarpukario Lietuvoje ir pirmasis susidūrimas su sovietų režimu 1940-1941 metais, detalai pateikiama valdžios prievarta ir Katalikų Bažnyčios pastangos apginti tradicines savo veiklos formas, kitos temos.

Tai pirmas nuodug-

nus tyrimas siekiant parodyti sovietų valdžios pastangas ir veiklos būdus, turėjusius vieną tikslą - pakirsti Katalikų Bažnyčios autoritetą, o vėliau Bažnyčią sugriauti.

Asta ŠAUKĖNAITĖ

Arūnas Streikas

Sovietų
valdžios
antibažnytinė
politika
Lietuvoje
(1944-1990)

"Belskitės ir bus atidaryta"

Šiais Biblijos žodžiais galima apibūdinti dabartinį santykį tarp mūsų, buvusių politinių kalinių ir tremtinių, ir mokyklos. Praėjo laikai, kai mūsų oponentai bubijo: "Mokykla turi būti depolitizuota". Praktiškai tai reiškė depolietizavimą. Tokia švietimo politika (tai, žinoma, ne vienintelė priežastis) turėjo liūdnas pasekmes: depolietizuoti jaunuoliai atsidūrė Vakarų Europos šalyse, šurpina visuomenę savo nusikaltimais, teršia Lietuvos vardą. Ir Lietuvoje nusikalstamumas nemažėja, kalėjimuose trūksta vietų. Pritilo mokyklos depolitizavimo šalininkai. Eina į pabaigą dvasinio vakuumo laikotarpis, kai sovietinių karių "išvaduotojų" ir "liaudies gynėjų" garbinimo mokykloje laikai jau negrižtamai praėjo, o partizanų žygdarbio aukštino dar neatėjo. Mūsų vertybės (o jos tikrosios) palaipsniui tampa visuomenės savastimi. Mitingo prie Mokslų akademijos dėka sausio 25 d. sovietizmo ir jo kruvinųjų šmėklų garbintojai patyrė fiasko. Prezidentas, politologai, artistai, visi dori žmonės palaiko mūsų akivaizdžiai logišką, teisingą požiūrį. Ši moralinė pergalė turi mus įkvėpti praktiniam veikimui. Mes pristatėme daug kryžių ir paminklų, o dabar pagrindinė mūsų veiklos strateginė kryptis turi būti mokykla. Juolab kad laikas mūsų ribotas.

"Tremtinys" rašė, kad Kazlų Rūdos savivaldybės mokyklų dešimtoje klasėje pusė pilietinio ugdymo pamokų (apytikriai 18) skirta pasipriešinimo istorijai. Manau, kad ir kiti skyriai gali tai pasiekti. Dabar jau aišku kaip. Tik reikia veikti diplomatiš-

kai ir geranoriškai. Imperatyviais reikalavimais nieko nelaimėsime.

Prieš metus parašiau kreipimąsi į Kazlų Rūdos švietimo skyrių dėl didesnio pamokų skaičiaus skyrimo rezistencijos istorijai. Kreipimąsi pasirašė LPKTS Kazlų Rūdos skyriaus pirmininkė J.Būčinskienė, šaulių būrio vadas R.Aleksa ir aš, Marijampolės Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejaus atstovas. Kazlų Rūdos sav. švietimo skyrius gavo Marijampolės aps. švietimo departamento pritarimą.

Bet iškilo dar viena problema – vadovėlių. Mokytojai skundžiasi, kad neturi, iš ko dėstyti. Mokytojai istorikai vertina N.Gaškaitės "Pasipriešinimo istoriją". Iš tiesų ši knyga turi ypatingą magišką aurą. Parašyta lengvu, įtaigiu stiliumi. Skaitoma lyg įdomiausias romanas. Deja, šios knygos neįmanoma gauti, o mokyklos dažniausiai neturi.

Bet ir čia radau išeitį. Nusprendžiau nukopijuoti dalį "Pasipriešinimo istorijos" (iki 182 psl. - "Partizanų tekstų chrestomatija"; šeši kopijos egzemplioriai kainavo tik 55 litus). Yra dar išleista knyga "Partizanų, politinių kalinių ir tremtinių kūryba ir atsiminimai" (iš serijos "Mokinių biblioteka"). Tad šešių mokyklų istorijos mokytojus aprūpinau N.Gaškaitės "Pasipriešinimo istorijos" kopijomis ir minėta knyga. Būtų idealu, kad ir moksleiviai turėtų šias knygas, bet tai jau ateities problema. Būtina aprūpinti mokytojus ir medžiaga apie vietos partizanų istoriją.

Matydami mūsų pastangas ir entuziazmą sukurs ir patys mokytojai.

Algimantas LELEŠIUS

Lietuva, nepamiršk savo vaikų!

1945 m. gegužės mėn. Rozalimo valsč., Dimšiškių kaime, buvo išduoti, suimti ir žiauriai nukankinti Lietuvos Žaliosios rinktinės partizanai: Aloyzas Čirpulis, Jonas Simonaitis ir Petras Gaščiūnas. Mirtinai sumuštiems vaikams liepė bėgti – į judantį taikinį šaudyti įdomiau... Bet partizanai nebeturėjo jėgų. Stribai ir Vetrovo banditai įrėmė ginklus į galvas ir pribaižė. Partizanų palaikus atvežė į Rozalimą. Išniekino ir

numetė prie šventoriaus vartų. Šiurpu buvo žiūrėti į paraku nuplikytus ir ištinusius veidus. Ilgai jų kūnai gulėjo prie šventoriaus, vėliau nuvežė į Kanapinės mišką ir užkasė.

Atgimimo laikais žmonės surado partizanų palaikus ir palaidojo Rozalimo kapinėse. Miške, kur buvo užkasti partizanai, pastatytas paminklinis akmuo. Jame iškalta žodžiai: "Čia partizanų kraujas ir kūnas".

Rozalimo kapinėse pastatytas paminklas žuvusiems Žaliosios rinktinės partizanams. Čia palaidoti ne tik šie trys partizanai, bet ir palaikai, kuriuos pavyko surasti. Dalis palaikų liko po kelio Smilgiai-Pakruojis danga. Leono Areimos-Tarzano grupės suanglėję kūnai palaidoti Šukionių kaimo kapinėse, o rinktinės vado kapitono Pucevičiaus-Radvilos palaikai slapta iškasti ir slapta palaidoti Radviliškio kapinėse.

Prie paminklo, sušaudymo vietoje, P. Gaščiūno sesuo Angelė Railienė, buvusi partizanų ryšininkė, su dukra Pranute

Prie paminklo, Rozalimo kapinėse, P. Gaščiūno sesuo Angelė ir B. Juknevičius

Akvilė INDRILIŪNAITĖ-ZUBIENĖ

Atsiminimai

Aš – pabėgėlė iš 1949 m. kovo 25-osios ešelono. Reikėjo slapstytis. Atmenu, buvo labai šlapias pavasaris. Lijo ir lijo. Aš su mama tupėjau raiste ant beveik apsemtų kelmų. Sesuo su vyru atnešdavo valgyti, papasakodavo naujienas.

Po poros savaičių buvo paskelbta, kad pasilikusieji gali prisiregistruoti. Valsčiuje NKVD man ir tėvui liepė kiekvieno mėnesio tą pačią dieną ateiti. Drebėjau visus metus: eini ir nežinai, ar paleis, ar ne.

Verbų sekmadienį ruošiausi į bažnyčią. Užėjo draugė. Netikėtai pamatėm nuo kaimo ateinančius skrebus. Suvirtę į vidų neleido nei man, nei draugei eiti į bažnyčią. Skrebai laukė, kada atvažiuos kiti iš kaimo. Kai pasirodė vežimai, pasakė: "Ruoškitės, važiuojam". Senus

žmones susodino į ratus, o jaunus varė pėsčius. Neverkėm, nes širdys buvo tarsi užmirusios.

Taigi iškeliavom kaip stovim. Pažiūrėjau sausom akim į gimtuosius namelius, ir viskas. Geri kaimynai jau laukė su maišeliais ir važiuojant pro šalį įdėjo į vežimus, ką nutvėrė – uogienių, miltų... Taip ir iškeliavome pro Vabalninką į Meliūnų kaimą, kur visus suvežė iš aplinkinių kaimų. Tada mašinomis į Biržų stotį. Iš Biržų pasiekėme Šiaulius, ten suvarė į barakus, aptvertus spygliuota viela. Pagyvenom 10 dienų.

Į vagonus šaukė pavardėmis. Išskyrė su kaimynais ir sugrūdo į prikimštą vagoną. Gultai buvo tik dveji. O po jais visur maišai. Prisiglaudėme ant tako, prie krosnelės. Mūsų vagonas buvo netoli garvežio, todėl per skylę lu-

bose byrėdavo suodžiai. Vėliau dar įgrūdo tris vyrus iš Klaipėdos rajono. Išsipjovę skylę jie pabėgo. Todėl mūsų vagono duris užkalė ir per mėnesį užtrukusią kelionę tik vieną kartą išleido į gryną orą.

Apie grįžimą į namus niekas negalvojom. Susidraugavom ir paskui nebesiskyrėm. Skebūnienė nuo Anykščių gerai mokėjo rusiškai. Tai mums buvo didelis turtas, nes daugiau vagone niekas nemokėjo.

Sibiro gilumon nuvežti stotyse ilgai nestovėdavom. Ir štai vieną gegužės dieną iš vagonų išvarė į lagerius. Tai buvo Usol Irkutsko rajono druskos kasyklos. Galvojome, kad jau bus mūsų kelionės galas. Susinešėme į barakus savo daiktelius. Bandėme skalbti. Kas turėjo puodus – virė. Tik kad užėjo viesulas, kad pradėjo sukti žemių stulpus – viską su žemėm sumaišė...

Maistas buvo prastas. Sriuba iš mažų sušutusiu pomidorų, dar kokia bulvelė.

(B.d.)

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentu vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Marytė Želvienė-Šuliokaitė (po mirties), ryšininkė, Mažeikių aps. Sedos valsč. 1947-1949 m.

Ona Žemčiūgienė-Mačiulskaitė, rėmėja, Alytaus aps. Merkinės valsč. 1944-1945 m.

Antanas Žitkus (po mirties), ryšininkas, Marijampolės aps. Igliskėlių valsč. 1944-1945 m.

Jonas Žygelis (po mirties), partizanas, Utenos aps. Alanotos valsč. 1945-1951 m.

Petras Žlioba (po mirties), rėmėjas, Ukmergės aps. Deltuvos valsč. 1944 09 – 1944 12

Birutė Valentina Župerkienė-Lunyte, ryšininkė, Ukmergės aps. Žemaitkiemio valsč. 1946-1948 m.

* * *

Bronislava Abukauskienė-Indrašytė, ryšininkė, Utenos aps. Užpalių valsč. Audros būrys 1948-1952 m.

Edvardas Akelanas, rėmėjas, Rokiškio aps. Svėdasų valsč. 1945-1950 m.

Petras Anužis (po mirties), partizanas, Telšių aps. Alsėdžių valsč. Žemaičių apyg. Alkos rinkt. 1946-1947 m.

Cezaris Armalis (po mirties), partizanas, Rietavo aps. ir valsč. Gečo būrys 1947-1950 m.

Jonas Augustauskas (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Kupiškio valsč. 1945-1946 m.

Jonas Bagušis (po mirties), ryšininkas, Panevėžio aps. Naujamiesčio valsč. 1945-1947 m.

Antanas Baltrušaitis (po mirties), partizanas, Prienų aps. Šilavoto valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. 1944-1949 m.

Elena Barauskienė-Sausnaukaitė, ryšininkė, Alytaus aps. Alovės valsč. Kregždės būrys 1944-1945 m.

Antanina Beleckienė-Budraitė, ryšininkė, Šiaulių aps. Užvenčio valsč. Žemaičių apyg. Jankausko būrys 1945-1953 m.

Jonas Biečius (po mirties), partizanas, Telšių aps. Plungės valsč. Žemaičių apyg. Satrijos rinkt. 1945-1947 m.

Jonas Brazdeikis (po mirties), rėmėjas, Plungės aps. ir valsč. 1947-1948 m.

Ignotas Burlinskas (po mirties), ryšininkas, Alytaus aps. Marcinkonių valsč. 1945-1946 m.

Zigmas Citvaras (po mirties), sukilimo dalyvis, Kė-

dainių aps. Baisogalos valsč. 1941 06 21-28

Petras Čipinys (po mirties), partizanas, Švenčionių aps. Švenčionėlių valsč. Tigro būrys 1944-1946 m.

Bronius Darasevičius, pogr. spaudos platintojas, Kaišiadorių aps. Kruonio valsč. 1954-1979 m.

Angelija Doškienė-Baranuskaitė, ryšininkė, Trakų aps. ir valsč. 1944-1947 m.

Ona Dzikavičienė-Juzėnaitė (po mirties), rėmėja, Utenos aps. ir valsč. 1945-1947 m.

Inocentas Gecevičius (po mirties), ryšininkas, Alytaus aps. Daugų valsč. Dainavos apyg. Žaibo būrys 1945-1946 m.

Dalius Gimžiūnas, pogr. spaudos platintojas, Vilnius 1973-1976 m.

Agrafina Gintauskienė-Lupeikaitė, ryšininkė, Telšių aps. Alsėdžių valsč. Žemaičių apyg. Alkos rinkt. 1945-1947 m.

Anis (Anicetas) Grinius, karys, Vilkaviškio aps. Alvito valsč. Vietinė rinkt. 321 batalionas 1944 02 16 – 1944 05 15

Antanas Jankauskas, pogr. organ. narys, Kauno aps. Lapių valsč. LLA narys 1947-1949 m.

Jonas Jonkus, sukilimo dalyvis, Mažeikių aps. Ylakių valsč. 1941 06 21-28

Vladzė Kaškonienė-Buinickaitė, rėmėja, Alytaus aps. Butrimonių valsč. Dzūkų rinkt. Žaibo būrys 1946-1949 m.

Jonas Kavaliauskas (po mirties), ryšininkas, Telšių aps. Betygalos valsč. 1944-1946 m.

Adomas Kazlauskis, ryšininkas, Telšių aps. ir valsč. 1944-1945 m.

Jonas Kireilis (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Biržų aps. Vabalninko valsč. 1940-1941 m.

Vaclovas Kocys, karys, Mažeikių aps. Sedos valsč. 1944 07 – 1944 10

Eugenija Krencienė-Sapetkaitė, rėmėja, Šakių aps. Sintautų valsč. 1944-1949 m.

Janina Krilavičiūtė, ryšininkė, Kaišiadorių aps. Žaslių valsč. 1945-1947 m.

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: *LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiųskite tel. (8-5) 2314157.*

Paminėtos plk. P. Saladžiaus 110 metinės

Kovo 1 d. Utenoje ir Vyžuonose paminėtos plk. Prano Saladžiaus 110 gimimo metinės.

Šv. Mišias Vyžuonų bažnyčioje laikė mons. A.Svarinskas. Į renginį atvyko Seimo narys A.N.Stasiškis, kariuomenės vadas gen. mjr. J.Kronkaitis, Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. J.Širvinskas, Utenos AŠR vadas B.Stukas, šauliai, plk. P.Saladžiaus giminės ir nemažai kitų svečių. Po šv. Mišių P.Saladžiaus tėviškėje, prie vietoj buvusios sodybos pastatyto kryžiaus, padėta gėlių. P.Saladžiaus sūnėnas P.Nagys prisiminė šioje sodyboje gyvenusius žmones.

Utenos kultūros namai paruošė išpūdingą koncertą.

Minėjime plk. P.Saladžiaus priesakų aktualumą šiai dienai prisiminė Utenos r. meras J.Burokas. Gen. mjr. J.Kronkaitis sakė, jog susirinkome pagerbti žmogų iš praeities, žmogų, kuris kūrė, statė, o vėliau nepasidavė okupantui. Tik tokių žmonių dėka Lietuva yra laisva. LŠS vadas priminė, kuo svarbus buvo plk. P.Saladžius šaulių sąjungai.

Jis buvo LŠS vadu 1935–1940 m. iki pat jos uždraudimo. Sovietų suimtas ir kalintas, kol prasidėjo karas. Plk. P.Saladžiui vadodaujant Šaulių sąjungai buvo spausdinama šaulių istorija, LŠS tapo sukarinta organizacija, išleistas naujas įstatymas, parengtas statusas, o šauliams Lietuvos valstybėje buvo numato-

mos gana rimtos užduotys – šauliai pirmieji turėjo pasitikti priešą karo atveju, o priešui peržengus sieną vykdyti partizaninius veiksmus.

Seimo narys A.N.Stasiškis sakė, kad žodžio *piliėtis* supratimas prasideda nuo savo kaimo. Jam nuo vaikystės liko pagarba, su kuria girdėjo kalbant apie P.Saladžių, garbingai atlikusį savo gyvenimo pareigą. Mons. A.Svarinskas priminė visiems, kad pirmiausia reikia duoti, o ne imti. P.Nagys paskaitė savo dėdės biografiją, taip pat kai kurias ištraukas iš laiškų, kurie yra išspausdinti jo prisiminimų knygoje "Gyvenimo vingiuose".

Jurgita
BIELIAUSKAITĖ

Mokame rimtai dirbti ir linksmintis

Kovo 2-osios pavakare LPKTS Klaipėdos sk. Marių poskyrio nariai gausiai rinkosi į katalikišką Prano Mašiotto mokyklą. Prigužėjo pilna erdvi aktų salė. Vėliau atėjusieji vos rado vietelę prisiglausti.

Nuo seno įprasta, jog pirma reikia rimtus reikalus aptarti, o tik po to linksmintis, todėl susirinkusieji labai įdėmiai išklaušė Europos informacinio centro Klaipėdos sk. konsultantės Angelės Pakamorienės pranešimą apie Europos Sąjungos raidą, svarbiausias jos kryptis. Ji akcentavo, jog kiekvienas žmogus privalo gyventi vadovaudamasis savo protu, suvokti, kad tik darbu susikurs gerovę, nelaukdamas, kol kas

įmes į ištiestą ranką. Prisimčiau Amerikoje plačiai žinoma posakį: "Besivystančioms šalims reikia duoti meškerę ir išmokyti ja naudotis, o ne pagautą žuvį". O ta "meškerė" yra gausūs fondai, kuriais naudojantis galima įdiegti naujausią technologiją, įsigyti produktyviausių veislių augalų ir gyvulių, gaminti ekologiškai švarią produkciją, kurti naujas darbo vietas ir kt. Svarbu, kad pats žmogus norėtų geriau gyventi. Susirinkusieji garsiu plojimu atsiliepė į kvietimą gegužės 11 d. dalyvauti referendume ir vieninčiai balsuoti už prisijungimą prie Europos Sąjungos.

Poskyrio pirm. A.Martinavičius apžvelgė nuveiktus darbus ir tolimesnės veiklos

gaires. Jis perspėjo, jog mūsų Sąjungos nariai ir jų artimieji bei pažįstami neužkibitų ant V.Uspaskicho jauko ir nerinktų parašų, nesirašytų, nedalyvautų oligarcho rengiamoje akcijoje.

Po oficialių kalbų jaunus ir senus išjudino "Sidabrinės gijos" dainorėliai, šokėjai. Čia mitriai sukinėjosi čigonės, kurios iš delno kaip iš knygos skaitė būtas ir nebūtas istorijas. O jau blynų skanumėlis!

Norėčiau padėkoti šio renginio organizatoriams: A.Martinavičiui, seniūnėms N.Stončienei, A.Žukauskienei, A.Arlauskienei, mokyklos direktorei J.Grigienei, V.Auškalniui ir kt.

Jadvyga GEDVILIENĖ

Gerasis mano dėdė

Aš, Birutė Rukienė, buvusi tremtinė, prenumeruoju "Tremtinio" laikraštį. Sausio 16 d. Nr.3, Algimanto Taškūno straipsnyje "Ištrėmus minint", rašoma apie vienuolį Broliuką. Vienuolis Broliukas per kunigą Bronių Paukštį žydams parūpindavo fiktyvius pasus. Broliuko tikra pavardė buvo Bronius Gotautas. Jį ir talkininę Oną Šmitaitę gestapas susekė, areštavo ir išvežė į Vokietiją. Bronius Gotautas yra mano mamos tikras brolis, todėl aš noriu apie jį smulkiau parašyti.

Bronius Gotautas gimė

Šilalės r., Andrijaičių k., Vinco ir Marijonos Gotautų šeimoje. Be Broniaus, šeimoje augo dar keturi vaikai: Mykolas, Vincenta, Zofija ir Stefanija. Bronius, Mykolas ir Vincenta savo šeimų neturėjo. Zofija 1927 m. ištekėjo už Petro Šturmos.

Broniaus mama jau buvo mirusi. Tėvas Vincas Gotautas visą ūkį – 30,5 ha padovanojo žentui Šturmai. Jis su žmona – Broniaus seserimi Zofija pragyveno ūkyje iki 1949 03 25, kai buvo ištremti į Sibirą. Aš esu Petro ir Zofijos Šturmų dukra Birutė Šturkaitė-Rukienė. Mama Si-

bire mirė 1949 m. balandžio mėn., o mūsų šeima 1957 m. grįžo į Lietuvą. Tėviškėje – Andrijaičių kaime mums neleido gyventi, tad apsigyvenom kitur.

Dėdė Bronius būdamas vienuolyne padėjo gelbėti žydus. Aš atsimenu, kad jis išgelbėjo žydės Finhelbraudienės sūnų. Mums grįžus iš tremties, Finhelbraudienė susirado mano tėvelį ir atsidėkodama rėmė mūsų šeimą.

Broniaus tėvai palaidoti Pagramančio kapinėse, jų kapus prižiūriu aš.

Birutė RUKIENĖ

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Alfonsas Niprikas 1934-2003

Gimė Joniškio r., Stungių k., ūkininkų šeimoje. 1951 m. su šeima ištremtas į Irkutsko sr., Tuluno gyv. Grįžęs į Lietuvą gyveno gimtajame kaime, vėliau Šiauliuose. Dirbo elektriku Šiaulių elektros tinkluose. Sukūrė šeimą, išaugino sūnų ir dukrą. Sausio mėn. viešėdamas pas žmonos seserį, Marijampolės r., naktį kilus gaisrui išgelbėjo abu savo giminačius, bet pats žuvo.

Palaidotas Šiauliuose, Ginkūnų tremtinių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, vaikus ir artimuosius.

LPKTS Šiaulių skyrius

Valerija Beconytė-Jucienė 1899-2003

Gimė Šiaulių r., Bridų k., gausioje ūkininkų šeimoje. Ištekėjusi persikėlė gyventi į Micaičių apyl., Urkuvėnų k. Augino 3 vaikus. 1951 m. šeima ištremta į Irkutsko sr., Taišeto r. Sūnus Viktoras suimtas ir nuteistas. Į Lietuvą Valerija grįžo 1958 m., apsigyveno Urkuvėnų k. Dirbo kolūkyje.

Palaidota Kuršėnų naujosiose kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Kuršėnų skyrius

Laima Lazdinytė 1935-2003

Gimė ir augo Joniškioje. 1949 03 25 su tėvais ir broliu ištremta į Irkutsko sr., Tuluno r. 1958 m. šeima grįžo į Lietuvą, apsigyveno Joniškioje.

Palaidota Joniškio liuteronų kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Joniškio skyrius

Juozas Našlėnas 1919-2003

Gimė Ukmergės aps., Taujėnų valsč., Skaubeikių k., gausioje ūkininko šeimoje. Legalizavosi ir netrukus buvo suimtas, nuteistas 10 m. Kalėjo Omsko ir Tomsko sr. lageriuose. Tėvai ir žmona su dukryte 1948 m. ištremti į Igarką. Paleistas iš lagerio ir Juozas ten nuvyko. Užaugino 2 dukras ir 2 sūnus, pastarieji mirė labai jauni.

Į Lietuvą grįžo 1969 m. Apsigyveno Panevėžyje.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukras, vaikaičius, provaikaičius ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio skyrius

Valerija Šimkevičiūtė-Užkurėlienė 1932-2003

Gimė Daujėnų k., Pasvalio r., gausioje ūkininko šeimoje. Ištremta 1948 05 22 į Burjat Mongoliją, Zaigaro r., Čiulano gyv. Grįžo 1956 m. Sukūrė šeimą, užaugino sūnų, sulaukė vaikaičių. Buvo stropi LPKTS Panevėžio sk. narė.

Palaidota Panevėžio Šilaičių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, gimines ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio skyrius

Gerumo namai laukia

Jeigu Jūs esate vienišas, senyvo amžiaus, be artimųjų globos ir priežiūros, visų pamirštas, apleistas ir neįgalus, Jums visada padės žmonių su negalia, senelių ir našlaičių pensionatas.

Į pensionatą priimami asmenys iš Kauno ir Kauno rajono. Neturintys pajamų žmonės (benamiai, vargšai, grįžusieji iš įkalinimo vietų, našlaičiai, vaikai iš daugiavaikių šeimų) šeštadieniais ir sekmadieniais maitinami nemokamai.

Adresas: Gerumo namai, Medekšnės g. 17, Romainiai. Tel. (8-37) 384699, (8-686) 61431.